

ELA mówi o absolwentach

Anna Wardziak

Informacje na ten temat można uzyskać z Ogólnopolskiego Systemu Monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów Szkół Wyższych (ELA), który powstał na zlecenie Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego i od 18 maja funkcjonuje pod adresem absolwenci.nauka.gov.pl. Na razie w systemie są dane z jednego rocznika – dotyczące początku kariery zawodowej osób, które uzyskały dyplom w 2014 r. Już teraz system generuje ponad 7 tysięcy raportów. Opinia publiczna – jak przekonuje resort nauki – zyskuje dzięki systemowi obiektywną informację nt. efektywności kształcenia w kontekście powodzenia na rynku pracy. W miarę gromadzenia danych dotyczących kolejnych roczników absolwentów będziemy widzieli również pewne tendencje. Wtedy też system będzie cenną wskazówką dla maturzystów w wyborze uczelni czy kierunku kształcenia. Dzięki temu kompleksowemu ba-

Informatyk, farmaceuta i leśnik to obecnie najlepiej opłacane zawody, i to już na starcie. Najłatwiej znaleźć pracę po ukończeniu kierunków z grupy nauk społecznych i technicznych. Ze znalezieniem zatrudnienia problemu nie mają również lekarze, jednak ich początkowe pensje są niskie. Natomiast najbardziej zagrożeni bezrobociem są absolwenci studiów przyrodniczych i rolniczych. Jak na tym tle wypadają absolwenci geodezji i kartografii?

daniu uczelnie będą mogły zrezygnować z kierunków kształcących bezrobotnych albo chociaż ograniczyć liczbę miejsc, żeby nie tworzyć złudzeń młodym ludziom. A ministerstwo zyska narzędzie do kreowania polityki edukacyjnej państwa.

• Raporty, czyli co znajdziemy w systemie

Na przeprowadzenie monitoringu pozwoliła nowelizacja ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym*, która weszła w życie 1 października 2014 r. Podstawą systemu są raporty generowane automatycznie przy użyciu dedykowanego oprogramowania. Głównym źródłem przed-

stawianych w nich informacji są dane administracyjne pochodzące z systemu Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz z systemu POL-on (dotyczącego szkolnictwa wyższego). Na razie sposób prezentacji pozwala na porównywanie dostarczonych wyników między kierunkami oraz uczelniami. Raporty są generowane według jednolitych wzorców i zawierają proste wskaźniki opatrzone komentarzami. W ramach ELA tworzone są trzy typy raportów automatycznych odpowiadające trzem poziomom analizy: •kierunek studiów (na poziomie wydziału konkretnej uczelni), •uczelnia (szczegółowe wskaźniki dotyczą ogółu absolwentów, wybrane – kierunków kształcenia), •cały kraj (szczegółowe wskaźniki dotyczą

Absolwenci kierunku geodezja i kartografia rocznik 2014 – studia I stopnia

Uczelnia	Typ studiów	Liczba absolwentów	% absolwentów w rejestrach ZUS	Średni czas poszukiwania pracy (mies.)	Doświadczenie bezrobocia (% absolwentów)	Względny wskaźnik bezrobocia	Średnie miesięczne wynagrodzenie brutto (zł)	Porównanie do średnich zarobków w powiecie zamieszkania
KPSW	st i nst	66	89	2,8	45,5	1,3	1682	0,55
PG	st i nst	74	70	4,9	16,2	0,6	1763	0,47
PWSTE	st i nst	88	81	4,0	54,5	1,4	1237	0,39
PK	st i nst	91	82	3,7	37,4	1,0	1481	0,43
AGH	st i nst	306	61	6,3	14,7	0,6	1862	0,55
UR	st i nst	180	56	8,0	16,7	0,8	1108	0,33
WSGK	st i nst	34	85	1,5	20,6	1,0	2110	0,65
UPL	st	40	83	7,0	42,5	1,0	1605	0,49
SAN	st i nst	25	92	0,6	24,0	0,9	1979	0,60
UWM	st i nst	220	74	5,5	24,1	0,6	1712	0,51
WSIE	st i nst	125	96	4,3	48,8	1,3	1686	0,53
AM	st i nst	75	80	4,1	33,3	0,6	1739	0,47
PW	st i nst	171	64	5,5	10,5	0,3	1977	0,52
UWMSC	st i nst	104	91	1,9	32,7	1,6	1968	0,58
DSW	st i nst	74	93	3,0	39,2	1,2	1935	0,53
UPWr	st	6	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.
	nst	50	92	1,9	30,0	0,7	1814	0,52
Ogółem	-	1729(6)	75	4,6	28,9	0,9	1714	0,50

Objaśnienia skrótów: KPSW – Kujawsko-Pomorska Szkoła Wyższa w Bydgoszczy; PG – Politechnika Gdańska; PWSTE – Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna w Jarosławiu; PK – Politechnika Koszalińska; AGH – Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie; UR – Uniwersytet Rolniczy w Krakowie; WSGK – Wyższa Szkoła Gospodarki Krajowej w Kutnie; UPL – Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie; SAN – Społeczna Akademia Nauk w Łodzi; UWM – Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie; WSIE – Wyższa Szkoła Inżynierjno-Ekonomiczna w Rzeszowie; AM – Akademia Morska w Szczecinie; PW – Politechnika Warszawska; UWMSC – Uczelnia Warszawska im. M. Skłodowskiej-Curie; WAT – Wojskowa Akademia Techniczna w Warszawie; DSW – Dolnośląska Szkoła Wyższa we Wrocławiu; UPWr – Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu; st i nst – studia stacjonarne i niestacjonarne

ogółu absolwentów poszczególnych stopni kształcenia, wybrane – uczelnie i obszary kształcenia).

Wśród zalet systemu wymienianych przez samych jego twórców jest to, że dane administracyjne nie są obciążone „skrzywieniami” wynikającymi z niedoskonałości pamięci respondentów, skłonności do zaokrągleń czy koloryzowania. Poza tym oparcie analiz na informacjach pochodzących z rejestrów administracyjnych sprawia, że nie jest konieczne podejmowanie kontaktów z absolwentami; pozwala to na znaczne obniżenie kosztów ogólnopolskiego badania oraz zmniejszenie jego uciążliwości dla badanych. Wcześniej próby monitorowania losów absolwentów podejmowały same uczelnie poprzez przeprowadzanie wśród nich ankiet; niestety, z mizernym skutkiem. Poza tym dzięki wykorzystaniu w monitoringu losów absolwentów informacji z ZUS, gdzie rejestrowane są miesięczne składki ubezpieczonych, możliwe będą analizy dynamiki procesów zachodzących na rynku pracy.

Co warto podkreślić, zastosowane procedury gwarantują zachowanie pełnej anonimowości osób objętych badaniem i nie naruszają ich prywatności.

Dodatkowo, w trosce o ochronę danych osobowych badanych, przy generowaniu raportów automatycznych przyjęto dwie zasady ograniczające prezentację wyników dla zbyt małych zbiorowości (np. absolwentów określonych kierunków czy uczelni). Zgodnie z przepisami *Prawa o szkolnictwie wyższym*, dla zbiorowości liczących mniej niż 10 osób nie są generowane raporty, a dla podzbiorowości liczących mniej niż 3 osoby nie są prezentowane wyniki. Dzięki temu rozwiązaniu nie jest możliwe powiązanie wartości wskaźników z osobami objętymi badaniem.

• Wskaźniki

W naszym zestawieniu szkół wyższych kształcących na kierunku geodezja i kartografia uwzględniliśmy kilka wskaźników wybranych z publikowanych w ELA raportów, które charakteryzują sytuację absolwentów. Są to:

- procent absolwentów w rejestrach ZUS,
- średni czas poszukiwania pracy od uzyskania dyplomu liczony w miesiącach,
- doświadczenie bezrobocia w pierwszym roku po uzyskaniu dyplomu – procent absolwentów, którym w danym

okresie zdarzyło się być zarejestrowanym jako bezrobotny,

- względny wskaźnik bezrobocia – średnia wartość ilorazu bezrobocia wśród absolwentów do stopy rejestrowanego bezrobocia w ich powiatach zamieszkania (im niższa wartość, tym lepiej),

- średnie miesięczne wynagrodzenie brutto wyrażone w złotych,

- porównanie do średnich miesięcznych zarobków w powiecie zamieszkania absolwenta.

Trzeba mieć na uwadze, że wśród absolwentów może istnieć grupa osób, które nie figurują w rejestrach ZUS. To, że na zusowskie konta tych osób nie wpłynęła dotąd ani jedna składka z jakiegokolwiek tytułu, niekoniecznie musi oznaczać brak zatrudnienia. W zbiorach ZUS nie są rejestrowane umowy o dzieło oraz umowy-zlecenia podpisywane ze studentami (z wyjątkiem umów o dzieło i umów-zleceń zawieranych z pracodawcą zatrudniającym daną osobę na umowę o pracę), umowy podpisywane za granicą oraz praca bez formalnej umowy. Osoby ubezpieczone w Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS) również mogą być nieobecne w rejestrach ZUS. Jak infor-

Absolwenci kierunku geodezja i kartografia rocznik 2014 – studia II stopnia

Uczelnia	Typ studiów	Liczba absolwentów	% absolwentów w rejestrach ZUS	Średni czas poszukiwania pracy (mies.)	Doświadczenie bezrobocia (% absolwentów)	Względny wskaźnik bezrobocia	Średnie miesięczne wynagrodzenie brutto (zł)	Porównanie do średnich zarobków w powiecie zamieszkania
PK	st	34	97	3,3	50,0	1,2	1619	0,48
	nst	9	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.
	st i nst	24	100	0,7	16,7	0,2	2209	0,78
AGH	st	237	84	3,2	32,1	0,9	1856	0,53
	nst	79	98	0,7	25,3	0,9	1711	0,52
UR	st	57	95	2,6	31,6	0,9	1635	0,49
	nst	3	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.
	st i nst	21	91	1,9	33,3	1,4	1472	0,46
WSGK	nst	23	96	0,7	17,4	0,4	2394	0,72
UWM	st	84	89	3,9	44,0	0,8	1622	0,48
	nst	10	100	2,1	40,0	0,6	1456	0,47
	st i nst	22	100	1,1	27,3	0,5	2276	0,69
WSIE	nst	3	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.
	nst	52	98	0,9	42,3	1,8	1839	0,52
PW	st	36	97	2,6	22,2	0,7	2371	0,62
	nst	6	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.
	st i nst	70	99	1,5	27,1	1,2	2637	0,68
WAT	st	56	82	3,5	37,5	0,8	2000	0,51
	nst	14	100	2,8	21,4	0,7	1336	0,36
	st i nst	8	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.
UPWr	st	60	100	3,4	31,7	0,7	1714	0,48
	nst	21	95	0,7	9,5	0,5	1601	0,50
Ogółem	-	929(29)	89	2,4	31,8	0,9	1887	0,54

mują twórcy systemu, rozróżnienie tych przypadków na podstawie dostępnych danych jest niemożliwe.

Mimo opisanych wielu zalet samego systemu przy sporządzaniu zestawienia znaleźliśmy kilka jego słabych stron. Przede wszystkim raporty nie pokazują, czy absolwent pracuje w wyuczonym zawodzie. Niewielki udział inżynierów w rejestrach ZUS nie oznacza ich wyjazdu za granicę czy pracy na czarno. Większość z nich podejmuje dalsze studia, istotna byłaby więc tego typu informacja. Dobrze byłoby też, gdyby dla poszczególnych kierunków dostępne były ogólnopolskie raporty. Ułatwiłoby to z pewnością analizę tendencji w kolejnych latach. Na razie – jak sugeruje samo MNiSW – jest to pierwszy krok w budowaniu systemu tego typu monitoringu. Z pewnością znaczący.

• Jakie dane o absolwentach geodezji i kartografii?

Przeanalizowaliśmy wszystkie raporty dotyczące kierunku. W systemie jest ich obecnie 39. Szczegóły pokazujemy w tabelach na poprzednich stronach. W naszym zestawieniu uczelnie (publiczne i niepubliczne) uporządkowane są w kolejności alfabetycznej według miast ich siedzib. Jak się okazuje, w systemie nie ma danych dotyczących wszystkich szkół wyższych, które prowadziły kierunek i w 2014 roku miały absolwentów. Na przykład dla studiów inżynierskich nie ma danych ze stołecznej WAT, a niektórych uczelni nie uwzględniono w ogóle. Jaka jest tego przyczyna? Jak poinformowali nas administratorzy systemu, dane o absolwentach zawarte w raportach ELA wygenerowane zostały za pomocą systemu POL-on, a więc za jakość danych odpowiada uczelnia. Raport za 2014 rok został wygenerowany 10 września 2015 r., uwzględniając stan na 30 marca 2015 r. i jeśli do tego czasu uczelnia nie uzupełniła danych o absolwentach, nie zostali oni ujęci.

Dane też nie do końca są jednorodne. W przypadku studiów I stopnia dla zdecydowanej większości uczelni są publikowane raporty zbiorcze dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych (brak podziału na te dwa typy studiów). Dla studiów II stopnia jest jeszcze większe zróżnicowanie, dla niektórych uczelni opublikowane raporty dotyczą osobno studiów stacjonarnych, osobno niestacjonarnych, a zdarza się (np. dla PW i WAT), że oprócz tego istnieje raport wspólny. Przy czym nie jest to raport łączny, a prawdopodobnie uzupełniający. Te niejednorodności utrudniają interpretację danych.

• Kto zarabia najlepiej?

Jak wynika z naszego zestawienia, w pierwszym roku od ukończenia nauki magistrowie geodezji i kartografii z rocznika 2014 zarabiali średnio brutto tylko nieco ponad 170 zł miesięcznie więcej niż inżynierowie (odpowiednio 1887 i 1714 zł). Najwyższe zarobki otrzymywali magistrowie po PW (ponad 2600 zł) i WSGK w Kutnie (blisko 2400 zł brutto). Absolwenci tej drugiej uczelni prowadzili też wśród młodych inżynierów. W tej statystyce tuż za nimi są absolwenci SAN w Łodzi i PW (blisko 2 tys. zł). Natomiast najniższe pensje (średnio 1108 zł) otrzymywali inżynierowie po UR w Krakowie. Co ciekawe, wśród magistrów najsłabiej zarabiali absolwenci studiów niestacjonarnych WAT w Warszawie (zaledwie 1336 zł).

Dla porównania średnie miesięczne wynagrodzenie w gospodarce narodowej w Polsce w badanym okresie wynosiło 3900 zł brutto. Młody magister budownictwa po PW zarobił średnio 3,1 tys. zł miesięcznie, a po AGH – 2,9 tys. zł. A na przykład magister informatyki po Wydziale Elektroniki i Technik Informatycznych PW już w pierwszym roku po studiach zarabiał średnio 6,1 tys. zł brutto. Wynagrodzenie absolwenta tego samego kierunku po Wydziale Elektrotechniki, Automatyki, Informatyki i Inżynierii Biomedycznej AGH na starcie wynosiło średnio 5 tys. zł. Z kolei magister Szkoły Głównej Handlowej na początku swojej kariery zawodowej zarabiał średnio ok. 5,4 tys. zł, a Politechniki Wrocławskiej – 3,7 tys. zł.

W naszym zestawieniu w porównaniu ze średnimi miesięcznymi zarobkami w powiecie zamieszkania absolwenta najkorzystniej – jeśli chodzi o studia pierwszego stopnia – wypada WSGK w Kutnie (0,65%). Natomiast PK wyprzedza tę uczelnię jeśli chodzi o studia drugiego stopnia (0,78%). Najsłabiej zaś wypadają absolwenci studiów I stopnia UR w Krakowie (0,33%), ale też niestacjonarnych studiów II stopnia w WAT (0,36%).

Pensja inżyniera budownictwa po PW w 1. roku po studiach w stosunku do średnich miesięcznych zarobków w powiecie zamieszkania stanowi średnio 0,58%. Z raportu dla całej uczelni możemy wyczytać, że pod tym względem słabszy wynik od geodezji i kartografii (0,52%) osiągnęło zaledwie 9 spośród ponad 40 kierunków kształcenia. Zaliczają się do nich: technologia chemiczna (0,36%), ekonomia, architektura i urbanistyka (po 0,37%), biotechnologia (0,40%), automatyka i robotyka (0,42%), gospodarka przestrzenna (0,45%), fizyka techniczna i inżynieria materiałowa (po 0,50%) oraz ochrona środowiska (0,51%). Ale już

zarobki magistra budownictwa po studiach stacjonarnych osiągnęły 0,82%, podczas gdy magistra geodety – 0,68%.

• Zagrożenie bezrobociem i czas poszukiwania pracy

W ciągu roku od uzyskania dyplomu gik największe bezrobocie groziło absolwentom studiów I stopnia PWSTE w Jarosławiu, a najmniejsze – Politechniki Warszawskiej. Jeśli chodzi o magistrów, w pierwszym roku od ukończenia studiów bezrobocie doświadczyło najwięcej absolwentów studiów stacjonarnych PK (50%), a najmniej PW (22%). Wśród absolwentów studiów niestacjonarnych najlepiej przedstawiała się sytuacja tych, którzy ukończyli UPWr (takie doświadczenie dotknęło zaledwie 9,5% z nich), a najgorzej (ponad 42%) – absolwentów rzeszowskiej WSIE.

Spośród inżynierów niemal nie czekali na pracę świeżo upieczeni absolwenci SAN w Łodzi (zaledwie nieco ponad 2 tygodnie). Najdłużej poszukiwali jej natomiast inżynierowie po krakowskim UR (8 mies.). Z kolei wśród magistrów najkrócej szukali pracy absolwenci studiów niestacjonarnych na UPWr, AGH, PK, w WSGK oraz WSIE (poniżej miesiąca), a najdłużej – absolwenci studiów stacjonarnych UWM (średnio blisko 4 mies.). Korzystniejszy wynik absolwentów studiów niestacjonarnych wynika z tego, że wielu z nich pracuje już podczas nauki, a więc po jej ukończeniu nie muszą szukać zajęcia.

Absolwent gik po studiach magisterskich szukał pracy średnio nieco ponad 2,5 mies. Dla porównania absolwent budownictwa po PW pracę znalazł w niecałe 2,5 mies., a po AGH – w niecałe 3 mies. Są to więc wartości zbliżone. Natomiast wspomniany magister informatyki po PW niemal nie czekał na pracę (średnio niewiele ponad 2 tyg.).

Wynikająca z prezentowanych danych perspektywa pracy po ukończeniu kierunku geodezja i kartografia nie nastraja optymistycznie. Porównanie z informatykami wypada wręcz szokująco słabo. Oczywiście świadomość, że dysponujemy danymi dotyczącymi zaledwie jednego rocznika absolwentów, skłania do ostrożności przy wyciąganiu daleko idących wniosków. Jednak złudzeń nie pozostawia, niestety, nasz raport dotyczący płac w branży w 2015 r. (s. 8). Czy znajomość tych faktów wpłynie na racjonalizowanie decyzji kandydatów co do wyboru kierunku studiów? Przekonamy się już niedługo. Kierunek studiów warto wybrać zgodnie ze swoimi zainteresowaniami i predyspozycjami, ale myśląc o własnej przyszłości, trzeba mieć też świadomość ryzyka.

Anna Wardziak